

ΜΗΝΥΜΑ 1 21/03/2008

ΘΕΜΑ: Ο αποκλεισμός του λογισμικού ανοικτής πηγής είναι εκ διαμέτρου αντίθετη πρακτική για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας στην ελληνική αγορά

Αγαπητοί Φίλοι:

Η χρήση λογισμικού ανοικτής πηγής (Open Source Software, OSS) αναγνωρίζεται τα τελευταία χρόνια με επιτυχία από άποψη εμπορικών και τεχνικών δυνατοτήτων. Έχει διαπιστωθεί ότι το λογισμικό ανοικτής πηγής είναι ένα από τα καλύτερα παραδείγματα συνεργατικών, δικτυωμένων μηχανισμών που μπορούν να προσαρμοστούν και έχουν την ικανότητα να αυτο-οργανωθούν και αναδιαρθρωθούν στις εκάστοτε εμφανιζόμενες λειτουργικές ανάγκες, που υπάρχουν σήμερα¹. Η επιτυχία του λογισμικού ανοικτής πηγής αναγνωρίζεται από το eEurope 2005 Πρόγραμμα Δράσης και η χρήση του λογισμικού ανοικτής πηγής στον τομέα των δημόσιων υπηρεσιών ενθαρρύνεται². Η αυξανόμενη ζήτηση και ανάγκη υιοθέτησης της χρήσης του λογισμικού ανοικτής πηγής απεικονίζεται, επίσης, στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση³.

Με τη χρήση λογισμικού ανοικτής πηγής μπορεί να επιτευχθεί⁴:

1. Η ελευθερία και την ισότητα των χρηστών τεχνολογιών πληροφορικής & επικοινωνιών (ΤΠΕ) γιατί το λογισμικό ανοικτής πηγής επιτρέπει στον καθένα να

---

¹ Βλ. Maastricht Economic and Social Research and Training Centre on Innovation and Technology, Free/Libre/Open Source Policy Support σε URL: <http://flosspols.org/index.php> [τελευταίος έλεγχος 20 Ιουλίου 2006].

² Βλ. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων COM(2002) 263, 28.5.2002, eEurope 2005: Κοινωνία της Πληροφορίας για όλους, Σχέδιο δράσης που υποβάλλεται ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Σεβίλλης, 21/22 Ιουνίου 2002 σε URL: http://europa.eu.int/information_society/europe/2002/news_library/documents/eeurope2005/eeurope2005_el.pdf [τελευταίος έλεγχος 20 Ιουλίου 2006].

³ Open Source Case Studies σε Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε URL: <http://ec.europa.eu/idabc/en/chapter/470> [τελευταίος έλεγχος 20 Ιουλίου 2006].

⁴ Βλ. International Institute of Infonomics, University of Maastricht, the Netherlands, & Berelcon Research GmbH, FLOSS Final Report, Free/Libre Open Source Software: Survey & Study, Use of Open Source Software in Firms and Public Institutions, Evidence from Germany, Sweden and UK, Berlin 2002, σε URL: <http://www.infonomics.nl/FLOSS/report> [τελευταίος έλεγχος 21 Ιουλίου 2006]. Επίσης, Danish Board of Technology, Open-source software in e-government, Analysis and recommendations drawn up by a working group under the Danish Board of Technology, σε URL: http://www.tekno.dk/pdf/projekter/p03_opensource_paper_english.pdf [τελευταίος έλεγχος 22 Ιουλίου 2006], Interoperable Delivery of European e-Government Services to public Administration, Businesses and Citizens (IDABC), Pooling Open Source Software (POSS) Feasibility Study, σε URL: <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/2623/5585#feasibility> [τελευταίος έλεγχος 21 Ιουλίου 2006].

- χρησιμοποιήσει, μελετήσει, τροποποιήσει και διανείμει το λογισμικό, ανεξάρτητα από την κοινωνική θέση ενός προσώπου, τον πλούτο, το κοινωνικό υπόβαθρο, κ.λ.π.. Αυτό σημαίνει ότι το λογισμικό ανοικτής πηγής στην ουσία χορηγεί στον καθένα τα ίδια δικαιώματα με τον αρχικό συντάκτη του.
2. Η διάρκεια στη χρήση ψηφιοποιημένου περιεχομένου αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής επιτρέπει την αδιάλειπτη γνώση του τρόπου με τον οποίο οι πληροφορίες αποθηκεύονται.
  3. Η ενθάρρυνση της καινοτομίας αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής αναπτύσσεται ενεργά σε εικοσιτετράωρη βάση από έναν μεγάλο αριθμό μηχανικών λογισμικού. Το γεγονός ότι πολλοί διαφορετικοί άνθρωποι και ενώσεις προσώπων εξετάζουν και παρεμβαίνουν στο λογισμικό, οδηγεί στην πολύ-πολιτισμική και πολυ-οργανωτική δυνατότητα διαμόρφωσής του, που αποδεδειγμένα ενθαρρύνει την υλοποίηση της καινοτομίας.
  4. Η μείωση της δαπάνης για την κτήση και χρήση του. Έχουν γίνει πολλές μελέτες μέχρι σήμερα που πιστοποιούν τη μείωση δαπανών που συνεπάγεται η επένδυση σε λογισμικό ανοικτής πηγής. Το γεγονός αυτό είναι ένα σημαντικό κίνητρο, ειδικά για τις κυβερνήσεις που αποσκοπούν να επενδύσουν τα χρήματα των φορολογούμενων πολιτών τους όσο το δυνατόν σοφότερα.
  5. Η διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά, αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής αποτρέπει την υποδούλωση στον ένα ή ορισμένους προμηθευτές λογισμικού που ενδεχομένως χρησιμοποιεί μονοπωλιακές πρακτικές είτε για να αυξήσει τις τιμές του λογισμικού είτε για να υποχρεώσει σε συνεχείς αγορές των αναβαθμίσεων του λογισμικού αυτών που το χρησιμοποιούν.
  6. Η συνεχής εκπαίδευση των χρηστών, αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής, όντας απολύτως ανοικτό, επιτρέπει να μελετηθεί σε βάθος αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας του.
  7. Η ενθάρρυνση της ομαδικής εργασίας, αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής μπορεί να νοηθεί μόνον ως αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας.
  8. Η σταθερότητα και η αξιοπιστία του προϊόντος. Είναι πλέον αρκετές οι επιστημονικές μελέτες που αποδεικνύουν ότι ακόμα κι αν η διαδικασία ανάπτυξης του λογισμικού ανοικτής πηγής φαίνεται χαοτική, το τελικό προϊόν είναι συχνά υψηλότερης ποιότητας και αξιοπιστίας συγκριτικά με τα κλειστά (εμπορικά) αντίστοιχα λογισμικά προϊόντα.
  9. Η καλύτερη παροχή τεχνικής υποστήριξης, αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής αποτρέπει τον χρήστη από την υποδούλωση σε έναν ή ορισμένους φορείς παροχής τεχνικής υποστήριξης. Οποιοσδήποτε μπορεί να παρέχει την υποστήριξη και να δίνει λύσεις σε προβλήματα του λογισμικού ανοικτής πηγής.
  10. Η μεγαλύτερη ασφάλεια, αφού το λογισμικό ανοικτής πηγής δίνει τη δυνατότητα σε περισσότερους ανθρώπους εξετάζουν τον ανοιχτό κώδικα, και κατά συνέπεια να διορθώνουν οποιαδήποτε αδυναμία του λογισμικού τυχόν βρεθεί.

Όλα τα παραπάνω που αποτελούν σήμερα κοινό τόπο στην Ευρωπαϊκή αγορά, φαίνεται ότι οι καθ' ύλη αρμόδιοι φορείς της Ελλάδας, επιφορτισμένοι με την υποχρέωση προώθησης της καινοτομίας στην εσωτερική αγορά, δεν τα λαμβάνουν υπόψη τους ή/και σκοπίμως τα παραβλέπουν με σκοπό να επιχορηγήσουν ή κατ' άλλο τρόπο προωθήσουν μόνο την προμήθεια και χρήση τυποποιημένου λογισμικού

(λογισμικό κλειστής πηγής) θεωρώντας δήθεν ότι το λογισμικό ανοικτής πηγής δεν είναι ολοκληρωμένο προϊόν λογισμικού.

Αυτή η επιλογή των εν λόγω φορέων είναι εσφαλμένη. Έρχεται, ήδη, σε αντίθεση με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που προωθεί μια χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς κοινωνία της γνώσης υποστηρίζοντας, για παράδειγμα, τα δωρεάν και ανοικτής πηγής λογισμικά και τα συστήματα αδειοδότησης όπως το σύστημα δημόσιας χρήσης (GPL) και το σύστημα άδειας δημοσίων εγγράφων (PDL)⁵. Ο αποκλεισμός του λογισμικού ανοικτής πηγής όχι μόνο δεν ενθαρρύνει την υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας στην Ελλάδα, αλλά επιπλέον στρεβλώνει τον ανταγωνισμό ευνοώντας τους μεγαλύτερους παράγοντες της αγοράς λογισμικών προϊόντων κλειστής πηγής. Ο εν λόγω αποκλεισμός βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία του ανταγωνισμού που αποτελεί αφενός κίνητρο «*sine qua non*» της άσκησης και βελτίωσης των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών, της ευνοϊκής για τον καταναλωτή, αλλά και για το μηχανικό λογισμικού ανοικτής πηγής διαμόρφωσης των όρων της παροχής του προϊόντος και της υπηρεσίας του, αλλά αφετέρου συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

Ο αποκλεισμός του λογισμικού ανοικτής πηγής στο πλαίσιο της δράσης των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην Ελλάδα καταστρατηγεί τη θεσμική εγγύηση του ελεύθερου ανταγωνισμού στο μέτρο που απαγορεύει την πρόσβαση στη σχετική με τη δράση των φορέων αυτών αγορά των μηχανικών λογισμικού ανοικτής πηγής. Κατά συνέπεια, βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση και με τους κανόνες περί ανταγωνισμού της Συνθήκης Ίδρυσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας⁶ που θεωρούν ως ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορευμένες όλες τις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Ιδιαίτερα, απαγορεύονται και είναι άκυρες οι σχετικές συμφωνίες ή αποφάσεις ή πρακτικές που περιορίζουν τον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων⁷.

Ο αποκλεισμός του λογισμικού ανοικτής πηγής είναι εκ διαμέτρου αντίθετη πρακτική για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας στην ευρωπαϊκή αγορά στα πλαίσια του πλαισίου προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που ορίζει ότι ο σκοπός των δράσεων που αφορούν στον ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο πληροφοριών είναι η εξασφάλιση ομαλής πρόσβασης στις υπηρεσίες που βασίζονται στις ΤΠΕ και η δημιουργία καταλλήλων συνθηκών για ταχεία, σωστή και πραγματική υιοθέτηση των συγκλινουσών ψηφιακών επικοινωνιών και

⁵ Ψήφισμα 5^ης Ιουλίου 2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβόνας: Περισσότερη έρευνα και καινοτομία–επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση: Κοινή προσέγγιση (2006/2005(INI)) P6_TA-PROV(2006)0301, A6-0204/2006 σε URL: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?Type=TA&Reference=P6-TA-2006-0301&language=EL> [τελευταίος έλεγχος 20 Ιουλίου 2006].

⁷ Συνθήκη Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, άρθρο 81§1(β).

υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των θεμάτων διαλειτουργικότητας, χρήσης ανοικτών προδιαγραφών, καθώς και θεμάτων ασφαλείας και αξιοπιστίας⁸.

Επιπλέον, ο αποκλεισμός του λογισμικού ανοικτής συνιστά παραβίαση ατομικού δικαιώματος, συνταγματικά κατοχυρωμένου, και μάλιστα προβλεπόμενου σε θεμελιώδη διάταξη του Συντάγματος που δεν υπόκειται σε αναθεώρηση⁹, που προβλέπει ότι «καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη¹⁰.» Η εσφαλμένη πρακτική του αποκλεισμού του λογισμικού ανοικτής πηγής παραβιάζει το δικαίωμα συμμετοχής που έχουν όλοι οι Έλληνες πολίτες στην οικονομική ζωή της Χώρας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΖΗΤΩ

Την άμεση τροποποίηση της δράσης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην Ελλάδα κατά τρόπο που να μην αποκλείει ή περιορίζει σε οποιαδήποτε ειδικότερο κύκλο δράσης τη συμμετοχή ιδιωτικού φορέα για εφαρμογές λογισμικού ανοικτής πηγής.

---

⁸ Πρόταση Απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος πλαισίου για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (2007-2013), 2005/0050 (COD), COM (2005) 121, της 6.4.2005, σε URL: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/com/2005/com2005_0121el01.pdf [τελευταίος έλεγχος 20 Ιουλίου 2006].

⁹ Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 110§1.

¹⁰ Σύνταγμα της Ελλάδας, άρθρο 5§1.